

МОТИВАЦІЙНИЙ ЛИСТ

Я, Рабовська Світлана Янівна, багато років свого життя присвятила розбудові правової держави, як викладач Київського національного університету імені Тараса Шевченка і як науковець. В останні роки обрала своєю спеціалізацією нотаріальний та виконавчий процеси та адвокатуру. В розрізі цих тем досить часто займаюся моніторингом судових рішень, що також потребує орієнтування в процесуальному законодавстві, яке регламентує здійснення судочинства.

Останнім часом з терміном «судова реформа» тісно пов'язані процеси перетворення, які здійснюються саме Вищою кваліфікаційною комісією України.

Особисто мене в цій процедурі приваблюють такі можливості у ВККС України, як кваліфікаційне оцінювання суддів за критерієм професійної компетентності.

На сьогоднішній день тривають доленосні процедури по кваліфікаційному оцінюванню як діючих суддів, так і кандидатів на ці посади. Триває добір до Вищого суду з питань інтелектуальної власності.

Певні кола суспільства досить жорстко критикують процедуру кваліфікаційного оцінювання та конкурсного добору до судів першої та вищої інстанцій.

Найбільше невдоволення серед суддівської спільноти, яке висловлюється в мережі інтернет, викликають результати оцінювання практичних робіт, на стадії перевірки яких, за думкою більшості, можливе недобросовісне оцінювання.

Друге місце за ступенем невдоволення посідають строки проведення оцінювання та доборів, що в умовах дефіциту суддів, гострої потреби у створенні суду над корупціонерами, вимог сучасності до породження окремої судової інституції у сфері інтелектуальної власності, на думку громадян України, гальмують розвиток суспільства.

Тим не менш, маю готовність і сили як до першого протистояння, так і до роботи у понаднормовий час для вирішення другої проблеми.

У роботі викладача є багато спільного з роботою члена ВККС України: щоб оцінити рівень компетентності автора ти сам маєш бути на крок попереду у тому, що оцінюєш.

Так наприклад, перевіряючи чи правильно суддя (кандидат) застосував певну норму законодавства, член ВККС, як і гарний викладач, має знати історію створення цієї норми, історію її розвитку.

Іноді, під час висвітлення теми автором з доволі високим когнітивним рівнем я маю не тільки зрозуміти шлях вирішення проблеми, яку під кутом свого зору пропонує «творець» норми права, але й виявити недоліки такої норми у процесі правозастосування.

Як і на стадії офіційного тлумачення норми права судьями Верховного Суду, так і на стадії казуального тлумачення судьями нижчих інстанцій, завданням члена Комісії є встановлення істини та встановлення рівня наближеності судді (кандидата) до цієї істини.

Відтак як член Комісії, так і викладач, мають обов'язок перед суспільством мислити і бачити ширше судді будь-якої інстанції та юрисдикції, будь-якого творчого пориву поки-що невідомого генія, не маючи при цьому права на помилку.

Інакше, в першому випадку спотвориться правосуддя, а в другому – правова держава не отримає високоінтелектуальний трудовий ресурс.

Тому оцінювання судді (кандидата) за професійною компетентністю є лише однією з багатьох, але досить відповідальною для мене стадією формування елітного суддівського корпусу в Україні, що зможе стати прикладом для всієї світової спільноти, яка пильно слідкує за цими процесами.

Наступна стадія оцінювання як кваліфікаційного, так і під час конкурсного добору (перевірка показників особистої і соціальної компетентності), вимагає висновків професіоналів у сфері, відмінній від правознавства.

Натомість, результати перевірки цих компетентностей дозволять сформулювати членам Комісії певне уявлення про людину поза роботою.

При цьому, не можна стверджувати про мою стовідсоткову готовність сприймати результати тестувань та висновки психологів, коли людина показуватиме досить високий рівень теоретичних знань та вміння їх застосовувати, а за результатами перевірки показників особистої і соціальної компетентності виявиться не готовою до викликів, які пропонує сьогодні для посади судді.

Однак я усвідомлюю, що і такі прикрі факти матимуть місце у цій роботі.

I, нарешті, корупція.

Моніторинг життя судді (кандидата) - це за своєю суттю перевірка «брудної білизни». Річ специфічна та невдячна.

Громадська рада доброчесності та громадяни України завжди звинувачують Комісію у надмірній лояльності, а суддівський корпус таких амбіцій не розділяє, не вбачаючи необхідності у занадто прискіпливому відношенні ВККС України до своїх обов'язків.

Я усвідомлюю, що в цій частині посада передбачає суттєві труднощі морального змісту.

Але я не тільки маю готовність зустрічати таке протистояння кожного дня, але й прагну до більшої прозорості, підтримуючи ГРД та, власне, обраний Україною напрям боротьби з корупцією.

В той же час, вважаю, що зменшенню напруги та протистояння з боку суддівського корпусу сприятиме і лояльний діалог з суддями.

Кожен суддя заслуговує на беззастережну по відношенню до нього дію принципу «немає злочину і покарання без наперед установленого закону» (*Nulla poena sine lege*).

Цікавлюся проведенням Комісією співбесід з суддями та кандидатами. Потім чую і читаю негативні відгуки про те, що хтось «одіозний» потрапив-таки до суддівських лав.

А насправді, мені, як юристу, в ході перегляду співбесіди логічно зрозуміло, звідки у людини статки, чому була скарга від сторони провадження, чому вона необґрунтована.

І чим далі триває судова реформа, тим більше думок у суспільства про її непрозорість.

Проте захист Комісії від постійних звинувачень у прийнятті нечесних рішень не має стати справою повсякденною.

При цьому правової свідомості громадян без всеобучу юридичному ремеслу змінити не можна, а от посилити рівень довіри як громадян, так і суддів до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України можливо. За допомогою того ж діалогу.

Кожен суддя повинен знати, що нести відповідальність виключно у разі порушення закону, на основі беззастережних доказів, зібраних у кількості, достатній для відповідності критерію «поза розумним сумнівом».

Кожна людина повинна розуміти звідки у судді статки, в чому полягає суть скарги відносно судді, та чому Комісія не вбачає перешкод для здійснення такою особою правосуддя.

Необхідно людині це пояснити поза юридичною термінологією і не один, а декілька разів? Значить, так і буде!

В цьому я також вбачаю обов'язок члена ВККСУ.

Переконана, що доклавши всіх зусиль на стадії масштабного кваліфікаційного оцінювання та добору суддів місцевих судів, що зараз триває в Україні, буде мінімізована як кількість дисциплінарних проваджень відносно суддів різних інстанції, так і кількість неякісних судових рішень.

Європейський суд з прав людини також має відчутти, що судова реформа в Україні діє і що спрямована вона на захист прав людини і основоположних свобод. Як правник покладаю на це великі надії.

ВККС України, як без перебільшення стверджував і сам Сергій Козьяков в одному зі своїх інтерв'ю, увійшла в історію як перша інституція у світі, яка побудувала унікальні процедури добору суддів із успішним залученням фахівців найвищого рівня з декількох країн одночасно.

Тому матиму за честь бути частиною цієї команди, поділитися своїм багаторічним досвідом на шляху до успішного завершення судової реформи.

Так само маю бажання бути корисною у триваючій процедурі оптимізації місцевих судів. В умовах існуючого дефіциту суддів розуміння дійсної потреби того чи іншого регіону у кількості суддів для якісного здійснення правосуддя з боку члена Комісії від Державної судової адміністрації України є вкрай важливим.

Тому вбачаю для себе і цей обов'язок перед ДСА України у випадку висловлення мені довіри у вигляді затвердження моєї кандидатури.

Окремо хочу зазначити про винагороду.

Виходячи з положень ч. 7 ст. 102 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», можу припустити, що оплата праці в кілька разів перевищує мій нинішній зарібок.

До отримання інформації про оголошення цього конкурсу розміром винагороди членів ВККС України я не цікавилась. Тому не можу однозначно стверджувати, що пошук до збагачення превалював над науковими мотивами.

З іншого боку, маю підозру, що така винагорода у нинішній час є прийнятною компенсацією за неймовірно важку, понаднормову працю членів ВККС, які задіяні у всіх процедурах судової реформи.

Підсумовуючи вищенаведене, хочу зазначити, що я, Рабовська Світлана Янівна, заради розбудови правової держави, розвитку юридичної науки і успішного завершення судової реформи маю бажання стати членом Вищої кваліфікаційної комісії суддів України за квотою Голови ДСА.

«28» березня 2019 року

С. Я. Рабовська